

EHITUSLUBI

**Osa 1: Määratlused, spetsifikatsioon ja
vastavuskriteeriumid**

Building lime

**Part 1: Definitions, specifications and
conformity criteria**

EESTI STANDARDI EESSÕNA

See Eesti standard on

- Euroopa standardi EN 459-1:2010 ingliskeelse teksti sisu poolest identne tõlge eesti keelde ja sellel on sama staatus mis jõustumisteate meetodil vastuvõetud originaalversioonil. Tõlgenduserimeelsuste korral tuleb lähtuda ametlikes keeltes avaldatud tekstidest;
- jõustunud Eesti standardina inglise keeles novembris 2010;
- eesti keeles avaldatud sellekohase teate ilmumisega EVS Teataja 2013. aasta märtsikuu numbris.

Standardi on tõlkinud ja heaks kiitnud EVS/TK 2 „Tsement ja lubi“.

Standardi tõlkimise ettepaneku on esitanud EVS/TK 2, standardi tõlkimist on korraldanud Eesti Standardikeskus ning rahastanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Euroopa standardimisorganisatsioonid on teinud Euroopa standardi EN 459-1:2010 rahvuslikele liikmetele kättesaadavaks 08.09.2010. Date of Availability of the European Standard EN 459-1:2010 is 08.09.2010.

See standard on Euroopa standardi EN 459-1:2010 eestikeelne [et] versioon. Teksti tõlke on avaldanud Eesti Standardikeskus ja sellel on sama staatus ametlike keelte versioonidega. This standard is the Estonian [et] version of the European Standard EN 459-1:2010. It has been translated by the Estonian Centre for Standardisation. It has the same status as the official versions.

Tagasisidet standardi sisu kohta on võimalik edastada, kasutades EVS-i veebilehel asuvat tagasiside vormi või saates e-kirja meiliaadressile standardiosakond@evs.ee.

ICS 01.040.91 Ehitusmaterjalid ja ehitus 91.100.10 Tsement. Kips. Lubi. Mört

Võtmesõnad: ehitusmaterjalid, eristuskiri, füüsikalised omadused, koostis, liigitused, lubi, markeerimine, materjalid, mehaaniline tugevus, määratlused, omadus, sideained, tähistamine, vastavusteimid
Hinnagrupp T

Standardite reprodutseerimise ja levitamise õigus kuulub Eesti Standardikeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardikeskuse kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autorikaitse kohta, võtke palun ühendust Eesti Standardikeskusega:

Aru 10, 10317 Tallinn, Eesti; www.evs.ee; telefon 605 5050; e-post info@evs.ee

English Version

Building lime – Part 1: Definitions, specifications and conformity criteria

Chaux de construction – Partie 1: Définitions, spécifications
et critères de conformité

Baukalk – Teil 1: Begriffe, Anforderungen und
Konformitätskriterien

This European Standard was approved by CEN on 30 July 2010.

CEN members are bound to comply with the CEN/CENELEC Internal Regulations which stipulate the conditions for giving this European Standard the status of a national standard without any alteration. Up-to-date lists and bibliographical references concerning such national standards may be obtained on application to the CEN Management Centre or to any CEN member.

This European Standard exists in three official versions (English, French, German). A version in any other language made by translation under the responsibility of a CEN member into its own language and notified to the CEN Management Centre has the same status as the official versions.

CEN members are the national standards bodies of Austria, Belgium, Bulgaria, Croatia, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland and United Kingdom.

EUROPEAN COMMITTEE FOR STANDARDIZATION
COMITÉ EUROPÉEN DE NORMALISATION
EUROPÄISCHES KOMITEE FÜR NORMUNG

Management Centre: Avenue Marnix 17, B-1000 Brussels

SISUKORD

EESSÕNA.....	3
SISSEJUHATUS.....	4
1 KÄSITLUSALA	5
2 NORMIVIITED	5
3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED	5
4 ÕHKLUBI	6
4.1 Üldist.....	6
4.2 Õhkclubja alamrühmad	7
4.3 Õhkclubja tüübid.....	7
4.4 Kaltsiumlubi	7
4.5 Dolomiitlubi	12
5 HÜDRAULILISTE OMADUSTEGA LUBI	17
5.1 Üldist.....	17
5.2 Hüdrauliliste omadustega lubja alamrühmad	17
5.3 Looduslik hüdrauliline lubi	17
5.4 Vääristatud lubi.....	19
5.5 Hüdrauliline lubi	21
5.6 Loodusliku hüdraulilise lubja, vääristatud lubja ja hüdraulilise lubja vastavuskriteeriumid	23
5.7 Hüdrauliliste omadustega lubja standardtähistus.....	25
Lisa A (normlisa) Mehaaniliste, füüsikaliste ja keemiliste omaduste statistilise hindamise meetodid.....	26
Lisa B (teatmelisa) Ehituslubja täiendavad omadused.....	31
Lisa C (teatmelisa) Lupjade tüüpide ja kasutusvaldkondade skeem.....	33
Lisa D (normlisa) Vääristatud lubja koostise deklaratsioon.....	34
Lisa ZA (teatmelisa) Selle standardi jaotised, mis tuginevad EL-i ehitustoodete direktiivi sätetele	36
Kirjandus	43

EESSÕNA

Dokumendi (EN 459-1:2010) on koostanud tehniline komitee CEN/TC 51 „Tsement ja ehituslubjad“, mille sekretariaati haldab NBN.

Euroopa standardile tuleb anda rahvusliku standardi staatus kas identse tõlke avaldamisega või jõustumisteatega hiljemalt 2011. a märtsiks ja sellega vastuolus olevad rahvuslikud standardid peavad olema kehtetuks tunnistatud hiljemalt 2011. a märtsiks.

Tuleb pöörata tähelepanu võimalusele, et standardi mõni osa võib olla patendiõiguste subjekt. CEN-i [ja/või CENELEC-i] ei saa pidada vastutavaks sellis(t)e patendiõigus(t)e väljaselgitamise eest.

See dokument asendab standardit EN 459-1:2001.

Standard on koostatud Euroopa Komisjoni ja Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni poolt Euroopa Standardimiskomiteele (CEN) antud mandaadi alusel ja see toetab EL-i direktiivi(de) olulisi nõudeid.

Seoseid EL-i direktiividega vt teatmelisast ZA, mis on selle standardi lahutamatu osa.

EN 459 „Ehituslubi“ koosneb järgmistest osadest:

- Osa 1: Määratlused, spetsifikatsioon ja vastavuskriteeriumid
- Osa 2: Katsemeetodid
- Osa 3: Vastavushindamine

Standardis EN 459-1 esitatud nõuded põhinevad standardi EN 459-2 järgi saadud katsetulemustel. Lisad A ja D on normlisad, lisad B, C ja ZA on teatmelisad.

CEN-i/CENELEC-i sisereeglite järgi peavad Euroopa standardi kasutusele võtma järgmiste riikide rahvuslikud standardimisorganisatsioonid: Austria, Belgia, Bulgaaria, Eesti, Hispaania, Holland, Horvaatia, Iirimaa, Island, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Malta, Norra, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Šveits, Taani, Tšehhi Vabariik, Ungari ja Ühendkuningriik.

SISSEJUHATUS

Euroopa ehituslubja standardi ülevaatamise aluseks oli CEN/TC 51 „Tsement ja ehituslubjad“ 2004. aastal vastu võetud resolutsioon nr 402.

Erinevused toormaterjalides ja kliimatingimustes on tinginud Euroopa eri piirkondades hoonete ja rajatiste ehitamise praktika ja materjalide erinevad arengud, mis on tinginud ka erinevate lubja liikide kasutamise.

Euroopas kasutatavate ehituslubjade laia nomenklatuuri kaasamiseks oli vajalik määratleda terve hulk klasse.

Eelnevad ehituslubja standardid olid üldiselt aluseks ka erinevates kasutusvaldkondades kasutamiseks (vt lisa C). Valitud klassifikatsiooniga võeti siinjuures neid asjaolusid arvesse nii palju kui võimalik.

Paremaks orienteerumiseks tehakse standardis selget vahet õhklubja (jaotis 4) ja hüdrauliliste omadustega lubja (jaotis 5) vahel. Sõltuvalt toote koostisest ja omadustest on mõlemad jaotised jagatud alamjaotisteks (kaltsiumlubi ja dolomiitlubi õhklubjana, looduslik hüdrauliline lubi, vääristatud lubi ja hüdrauliline lubi hüdrauliliste omadustega lubjana), mis sisaldavad asjakohaseid määratlusi, spetsifikatsioone ja vastavuskriteeriume.

1 KÄSITLUSALA

See standard kehtib ehituslubja kohta, mida kasutatakse:

- mördi sideainena (nt müürimördis, välis- ja sisekrohvis);
- teiste ehitustoodete tootmiseks (nt silikaattellised, autoklaavitud poorbetoon, betoon, jne);
- ehitustehnilistel kasutuseladel (nt pinnase töötlemiseks, asfaltsegudes, jne).

Standard sisaldab erinevate ehituslubjade määratlusi ja nende klassifikatsioone. Samuti kirjeldatakse erinevat tüüpi ehituslubjadele esitatavaid keemilisi ja füüsikalisi nõudeid, mis sõltuvad ehituslubja tüübist, ning spetsifitseeritakse vastavuskriteeriumid.

Standardis ei käsitleta tarne- ega muid lepingulisi tingimusi, mis tavaliselt fikseeritakse ehituslubja tarnija ja ostja vahelistes dokumentides.

2 NORMIVIITED

Alljärgnevalt nimetatud dokumendid on vajalikud selle standardi rakendamiseks. Dateeritud viidete korral kehtib üksnes viidatud väljaanne. Dateerimata viidete korral kehtib viidatud dokumendi uusim väljaanne koos võimalike muudatustega.

EN 197-1. Cement — Part 1: Composition, specifications and conformity criteria for common cements

EN 459-2:2010. Building lime — Part 2: Test methods

EN 459-3:2001. Building lime — Part 3: Conformity evaluation

3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Standardi rakendamisel kasutatakse alljärgnevalt esitatud termineid, määratlusi ja lühendeid.

MÄRKUS Vt ka lisa C.

3.1

lubi (*lime*)

kaltsiumoksiid ja/või hüdroksiid, samuti kaltsium-magneesiumoksiid ja/või hüdroksiid, mis saadakse loodusliku kaltsiumkarbonaadi (nt lubjakivi, kriit, karbid) või loodusliku magneesiumkarbonaadi (nt dolomiitne lubjakivi, dolomiit) termilisel lagundamisel (kaltsineerimisel)

3.2

ehituslubi (*building lime*)

lubjade grupp, mis koosneb üksnes kahest perekonnast: õhklubi ja hüdrauliliste omadustega lubi, mida kasutatakse nii hoonetes ja rajatistes kui ka nendes kasutatavate toodete tootmisel

3.3

õhklubi (*air lime*)¹

lubi (vt 3.1), mis reageerib ja kivineb õhus oleva süsinikdioksiidiga ja selle tulemusel kivineb

MÄRKUS Õhklubjal ei ole hüdraulilisi omadusi. Õhklubi jaguneb kaheks alamrühmaks: kaltsiumlubi (CL) ja dolomiitlubi (DL).

¹ Tõlgendus terminist, mis on kasutusel enamikes Euroopa riikides.